

Nicæa.

Vintimiglia.

S. Remi oppidum.

Albingaunum.

Finarium.

Naulum.

ma est NICÆA, quam, quia ditionis Sabaudia Principis est, in Pedemontio descripsimus. Post Nicæam in littore se offert *Vintimiglia*, olim *Albium Intemelium*, cujus meminere Varro, Strabo, Plinius, Tacitus, Ptolemæus, & Romana Itineraria. Vrbs quondam magna fuit, nunc Episcopalis est civitas, in cujus basilica nonnullæ Sanctorum reliquiæ asservantur; & imprimis maxilla beatæ Catharinæ, maxilla item S. Blasii, & digitus S. Nicolai. Tertio à Vintimiglia lapide est D. Remi oppidum, hodie S. Remo, per amœno & fertili agro situm. Planicies quædam inter oppidum & mare interjacet, non usque adeo ampla, tota citreis, medicis, limonibusque confita. Asportantur hinc mala ipsa citrea in Galliam Narbonensem, & alias regiones: proque illorum precio non parva frumenti copia huc reportatur. Sunt & palmæ multis in locis inter citreas arbores insertæ, ex quibus maximos proventus oppidani capiunt. Satis constat, palmarum ramos magno inde numero ab Albingaunio Antistite, in cujus diœcesi S. Remi oppidum situm est, ad festum Dominicæ in ramis celebrandum, ex veteri Romanæ Ecclesiæ observatione, Romam quotannis mitti. Hinc post Tabiam, Mauritiæ portum, Dianum, & Arasem oppidula littoralia, sequitur in ora Ligustici maris Albium Ingaunum, sive contractis in unum duobus vocabulis *Albingaunum*. vulgo nunc vocatur *Albinga*, & nonnunquam *Arbenga*. Nomen id traxit oppidum ab Alpibus, qui olim etiam *Albii* dicebantur *montes*, & ab incolis *Ingaunis*. Strabonis tempestate haud magni fuisse momenti patet ex eo, quod *πολις μεγάλη* id appellat, id est, *parvum oppidum*: quum è diverso Albium Intemelium vocet *πολις ἡ μεγάλη*, urbem magnam. Vrbs antiqua est, situ plano, quingentis à mari passibus, gravioris cœli, vel ob hanc etiam causam, quod in flumine vicino Centa cannabis maceretur. Hinc vulgo, *Albingana piana*, se fosse sana, si dimandarebbe Diana. Opibus rerumque necessariorum commeatu affluit. Captam eam direptamque an. CIO CLXXXV à Pisani, restauraverunt Genuenses. Civitatis jus Episcopumque primum accepit ab Alexandro III Pontifice maximo. Cathedralis ecclesia D. Michaëli sacra, in qua corpus S. Verani Episcopi colitur. Celebris est ortu *Proculi* Imperatoris, Spartiano & Eutropio autoribus. *Finarium* oppidum quoque Liguriæ est nobile, duo prope millia passuum à mari distans, in faucibus vallis, ubi valida arx colli imposta tutelam ejus tenet. *Delta Finezza dell' Aria* dictum censet Blondus. Marchionatus, qui penes familiam Carettorum est, titulo & dignitate inclytum est. Septimo hinc lapide *Naulum* est, quinque millia passuum à Vadis Sabatiis, quod episcopatu quoque gaudens, vulgari incolarum lingua dicitur *Noli*. Portu præditum est eximio, ubi promontorium, quod vulgo *Capo di Noli*. Hoc antiqua illa esse *Navalia*, quorum meminit Tabula Antonini, cum natura loci, tum nomen ipsum maxime persuadent. Albingauno xxx ferme mil-

libus absunt *Vada Sabatia*, quibusdam simpliciter *Vada* dicta. Hodie *Vadi* dicitur, sive contracte *Vai*, & rudiori incolarum lingua *Ve*. *Sabata* erat nomen urbis, ab urbe vero cognominabantur vicina loca palustria ac lutosa *Vada Sabatorum*. De his Brutus ad Ciceronem scribit: *Constitit nusquam prius, quam ad Vada veniret, quem locum volo tibi esse notum. Iacet inter Apenninum & Alpes, impeditiſſimus ad iter faciendum*. Disputat Cluverius, ubi de Vadis Sabatiis agit, non esse eundem locum *Vada Sabatia*, quorum veteres meminerunt, cum loco illo, qui hodie *Vadi* dicitur. Quod autem apud Strabonem & Antoninum in vulgatis exemplaribus vocabulum id geminato *bb* legatur, id errore atque imperitia Christianorum librariorum factum, quibus notiora fuere Iudæorum festa Sabbatha, quam unde urbs Liguriæ id nominis habuerit. Quinque hinc millibus abest *Savona*, civitas Livio nota, quam tamen Cluverius eandem esse vult cum Vadis Sabatiis. Oppidum antiquissimum & multorum populorum commercio frequentissimum, ædificiorum magnificentia splendidum, præcipueque nobilissima Iulii secundi Pontificis Romani domo. Alluitur & hoc Ligustico mari, portum habens, oblonga lapidum mole fluctibus interjecta fabricatum, multarum maximarumque navium capacem. Habet & arcem ad meridionalem plagam, situ & arte munitissimam. In Cathedrali Ecclesia, quæ loco editiore ejusdem urbis sita est, corpus S. Octaviani Ep. colitur. Sub variorum Principum Dominio ac potestate fuit, Genuensium, Vicecomitum, Sfortiarum, Mediolanensium, Gallorum, interdum etiam libera sui que juris; nunc sub Genuensis Reipublicæ imperio est, qui anno CIO IO XXVI I I suis studentes commodis portum ejus corruerunt. Natales præbuit viris maximis, Gregorio VII, Sixto IV, & Iulio Pontificibus, necnon Petro & Raphaëli Riariis, Sixti nepotibus; Marco Vgerio, Augustino Spinolæ Cardinalibus, Cæsari Patriarchæ Constantinopolitano: Octaviano Episcopo Viterbino; Sfortiæ Lucensium præfili, aliisque. *Virgium* mox est oppidum, quod in Itineraria Tabula, *Vicus virginis* dicitur. Patria est Iacobi, Genuensium Archiepiscopi, viri monumentorum laude clari. Defunctus est anno CIO CC XC IV. Sequuntur *Lensenum*, *Vutro*, *Sistris* occidentalis, maritima oppida, & *Cornegliano* vicus insignis, gentis ex Genua nobilis Spinolæ.

Subit totius Liguriæ metropolis GENVA, *GENVA*, vulgo nunc *Genoa*, sive *Genoua*; vere regia atque superba maritimarum Italiæ urbium post Venetias nulli secunda. Posterioris atque barbari jam sæculi homines, quos fabularum studium inebriavit, *Ianuam* maluerunt dicere, quasi à Iano deo conditam denominatamque, alii Genuam quendam somniant Saturni filium; alii Genuam Promethei filiam. Sunt argutuli qui Ianuam vocant, quasi januam & portam Italiæ. Quibusdam valde arridet, à genu Genuam dici, quod ea quasi genu habeat recurvum à litore maris,

Vada Sabatia.

Savona.

Virgium, aliaque oppidula.

Causa neminus.

Italia.

O